କଲେକ୍ଟର ଅଫ୍ ସେଣ୍ଟ୍ରାଲ ଏକ୍ସାଇଜ୍, ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ

ବନାମ

ଗୁରୁ ନାନକ ରିଫ୍ରିଜେରେସନ୍ କର୍ପୋରେସନ୍

27 ମାର୍ଚ୍ଚ, 2003

[ସୟଦ ଶାହ ମହମ୍ମଦ କାଦରୀ ଏବଂ ଅଶୋକ ଭାନ୍, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଦ୍ୱୟ]

କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କ ଅଧିନିୟମ, 1944:

ଧାରା 4 (1)(a) ଏବଂ (b) ଏବଂ 4(4) - ପାଇକାରୀ ବ୍ୟବସାୟ - ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କ ଆଦାୟ - ଉତ୍ପାଦଶୁଳ୍କ ଯୋଗ୍ୟ ସାମଗ୍ରୀର ମୂଲ୍ୟାୟନ - ଉତ୍ପାଦ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁମୋଦିତ ମୂଲ୍ୟରେ ପାଇକାରୀ ବ୍ୟବସାୟରେ ସାମଗ୍ରୀ ବିକ୍ରୟ କରୁଥିବା କରଦାତା - ସାମଗ୍ରୀର ଉତ୍ପାଦନ ଖର୍ଚ୍ଚ ପାଇକାରୀ ମୂଲ୍ୟ ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ବୋଲି ଦର୍ଶାଇ କରଦାତାଙ୍କୁ କାରଣ ଦର୍ଶାଅ ନୋଟିସ ଜାରି କରାଯାଇଛି - ଉତ୍ପାଦନ ଖର୍ଚ୍ଚ ଆଧାରରେ ପାର୍ଥକ୍ୟଗତ ଶୁଳ୍କ ଆଦାୟ କରିବାକୁ ଆବଶ୍ୟକ କରାଯାଇଛି - ନିର୍ଣ୍ଣୟ ହେଲା, ବିକ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟର ସତ୍ୟତା ଉପରେ ସନ୍ଦେହ କରିବାର କୌଣସି ବୈଧ କାରଣ ନାହିଁ - ଧାରା 4(1)(a) ର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ସାଧାରଣ ମୂଲ୍ୟରେ ସାମଗ୍ରୀ ବିକ୍ରି କରାଯାଉଥିଲା - ଯେଉଁଠାରେ ଉପଧାରା (1) ର ଖଣ୍ଡ (a) ର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ସାଧାରଣ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଣ୍ଣୟଯୋଗ୍ୟ, ସେଠାରେ ଖଣ୍ଡ (b) ର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ଆଶ୍ରୟ ନିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ - ତଥ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ, ଧାରା 4(1) ର ଖଣ୍ଡ (b) ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କର ମୂଲ୍ୟାୟନ ପାଇଁ ସାମଗ୍ରୀର ସାଧାରଣ ମୂଲ୍ୟର ନିକଟତମ ନିର୍ଣ୍ଣୟଯୋଗ୍ୟ ସମକକ୍ଷ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବାକୁ ଆକର୍ଷିତ ହେବ ନାହିଁ ।

ଭାରତ ସଂଘ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ବନାମ ବମ୍ବେ ଟାୟାର ଇଣ୍ଟରନ୍ୟାସନାଲ ଲିମିଟେଡ୍ ଇତ୍ୟାଦି, **(1983) 14 ଇ.ଏଲ.ଟି. 1896 ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳତା ରଖାଯାଇଛି ।**

ଦେୱାନୀ ଅପିଲିୟ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାରିତା : ଦେୱାନୀ ଅପିଲ ସଂଖ୍ୟା 9140/1996 ।

1995-A ର ଏଫ୍.ଓ. ନଂ. 601ରେ A. ନଂ. E./1745/83-A ରେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କ, ସୀମା ଶୁଳ୍କ ଏବଂ ସୁନା (ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) ଅପିଲ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ, ନୂଆଦିଲ୍ଲୀର 3.11.1995 ତାରିଖର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ସୁଶ୍ରୀ ନିଶା ବାଘୀ, କେ.ସି. କୌଶିକ ଏବଂ ବି.କେ. ପ୍ରସାଦ ।

ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପାଇଁ ରାଜେନ୍ଦ୍ର ସିଂଘଭି ଏବଂ ଅଶୋକ କେ. ସିଂହ ।

ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ନିମ୍ନଲିଖିତ ଆଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା :

ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ସୟଦ ଶାହ ମହମ୍ମଦ କାଦରୀ । ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବିଜ୍ଞ ଓକିଲଙ୍କୁ ଶୁଣିଲୁ ।

03.11.1995 ତାରିଖର ଅପିଲ୍ ନଂ. E/1745/83-A ରେ ସୀମା ଶୁଳ୍କ ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କ ଏବଂ ସୁନା (ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) ଅପିଲ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ, ନୂଆଦିଲ୍ଲୀର (ସଂକ୍ଷେପରେ 'ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ') ର 1995-A ର ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ଆଦେଶ ସଂଖ୍ୟା 601/1995-A ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏହି ଅପିଲରେ, ଆମର ବିଚାର ପାଇଁ ଉଠୁଥିବା ଏକମାତ୍ର ପ୍ରସଙ୍ଗ ହେଉଛି ଜିଲ୍ଲାପାଳ/ସଂଗ୍ରାହକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଶ୍ଚିତ କରାଯାଇଥିବା ସହାୟକ ଜିଲ୍ଲାପାଳ/ସଂଗ୍ରାହକଙ୍କ ଆଦେଶକୁ ଓଲଟ କରିବାରେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଠିକ୍ କି?

ଏହି ଅପିଲରେ ଥିବା ବିବାଦକୁ ବୁଝିବା ପାଇଁ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କ ଅଧିନିୟମ, 1944 (ସଂକ୍ଷେପରେ, 'ଅଧିନିୟମ') ର ଧାରା 4 କୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ, ଯେପରି ଏହା 1975-76 ସମୟରେ ଥିଲା, ଯାହା ଆମ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଥିବାରୁ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା:-

"4. ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କ ଆଦାୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଅବକାରୀ ସାମଗ୍ରୀର ମୂଲ୍ୟାୟନ -

(1) ଯେଉଁଠାରେ ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ, ମୂଲ୍ୟ ସହିତ ଯେକୌଣସି ଅବକାରୀ ସାମଗ୍ରୀ ଉପରେ ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କ ଲାଗୁ ହୁଏ, ସେହି ସ୍ଥାନରେ ଏପରି ମୂଲ୍ୟ, ଏହି ଧାରାର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ବଶବର୍ତ୍ତୀରେ, ଧରାଯିବ-

(a) ଏହାର ସାଧାରଣ ମୂଲ୍ୟ, ଅର୍ଥାତ୍, ଯେଉଁ ମୂଲ୍ୟରେ ଏପରି ସାମଗ୍ରୀ ସାଧାରଣତଃ କରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାଇକାରୀ ବ୍ୟବସାୟ ସମୟରେ କ୍ରେତାଙ୍କୁ ସ୍ଥାନଚ୍ୟୁତ ସମୟରେ ଏବଂ ସ୍ଥାନଗୁଡ଼ିକରେ ବିତରଣ ପାଇଁ ବିକ୍ରୟ କରାଯାଏ, ଯେଉଁଠାରେ କ୍ରେତା ଜଣେ ସମ୍ପର୍କିତ ବ୍ୟକ୍ତି ନୁହଁନ୍ତି ଏବଂ ମୂଲ୍ୟ ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ଏକମାତ୍ର ବିବେଚନା ଅଟେ:

ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ଯେ- XXX XXX XXX

(b) ଯେଉଁଠାରେ ଏପରି ଦ୍ରବ୍ୟର ସାଧାରଣ ମୂଲ୍ୟ ଏପରି ଦ୍ରବ୍ୟ ବିକ୍ରି ନ ହେବା କାରଣରୁ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି କାରଣରୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ, ଏହାର ନିକଟତମ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣଯୋଗ୍ୟ ସମତୁଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ପଦ୍ଧତିରେ ସ୍ଥିର କରାଯାଏ ।

(2) XXX XXX XXX

(3) XXX XXX XXX

(4) ଏହି ଧାରାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ -

(a) ରୁ (d) XXX XXX XXX

(e) "ପାଇକାରୀ ବ୍ୟବସାୟ" ଅର୍ଥ ବ୍ୟବସାୟୀ, ଶିଳ୍ପ ଉପଭୋକ୍ତା, ସରକାର, ସ୍ଥାନୀୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କ୍ରେତାମାନଙ୍କୁ ବିକ୍ରୟ, ଯେଉଁମାନେ ଖୁଚୁରା ବ୍ୟତୀତ ସେମାନଙ୍କର ଆବଶ୍ୟକତା କ୍ରୟ କରନ୍ତି" ।

ଉପରୋକ୍ତ ଉପ-ଧାରା (1) ର ଖଣ୍ଡ (a) ର ଅନୁଧ୍ୟାନରୁ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ ମୂଲ୍ୟ ସହିତ ଯେକୌଣସି ଅବକାରୀ ସାମଗ୍ରୀ ଉପରେ ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କ ଲାଗୁ ହୁଏ, ଯାହା ସେହି ଧାରାର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ରହି ସାଧାରଣ ମୂଲ୍ୟ ଭାବରେ ବିବେଚିତ ହେବ ଯେଉଁଥିରେ ଏପରି ସାମଗ୍ରୀ ସାଧାରଣତଃ କରଦାତା ଦ୍ୱାରା ପାଇକାରୀ ବ୍ୟବସାୟ ସମୟରେ କ୍ରେତାଙ୍କୁ, ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣ ସମୟରେ ଏବଂ ସ୍ଥାନରେ ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ, ବିକ୍ରୟ କରାଯାଏ, ଯଦି କ୍ରେତା ଜଣେ ସମ୍ପର୍କିତ ବ୍ୟକ୍ତି ନୁହଁନ୍ତି ଏବଂ ମୂଲ୍ୟ ହିଁ ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ଏକମାତ୍ର ବିବେଚନା ହୋଇଥାଏ । ଏହା ବିବାଦର ବିଷୟ ନୁହେଁ ଯେ କ୍ରେତା ଜଣେ ସମ୍ପର୍କିତ ବ୍ୟକ୍ତି ନୁହଁନ୍ତି ଏବଂ ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ମୂଲ୍ୟ ହିଁ ଏକମାତ୍ର ବିବେଚନା । ଏହା ମଧ୍ୟ ଏକ ସାଧାରଣ ଘଟଣା ଯେ ଉତ୍ତରଦାତା-କରଦାତା ଶୀତଳୀକରଣ ଯନ୍ତ୍ରାଂଶକୁ ପାଇକାରୀ ବ୍ୟବସାୟରେ ସେହି ମୂଲ୍ୟରେ ବିକ୍ରି କରିଥିଲେ ଯାହା ଉତ୍ପାଦ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁମୋଦିତ ହୋଇଥିଲା । ଯେଉଁଠାରେ ଉପଧାରା (1) ର ଖଣ୍ଡ (a) ର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ସାଧାରଣ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣଯୋଗ୍ୟ, ଖଣ୍ଡ (b) ର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ଆଶ୍ରୟ ନିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । କରଦାତାଙ୍କୁ କାରଣ ଦର୍ଶାଅ ନୋଟିସ ଏହି ଆଧାରରେ ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ସାମଗ୍ରୀର ଉତ୍ପାଦନ ମୂଲ୍ୟ ପାଇକାରୀ ମୂଲ୍ୟଠାରୁ ଅଧିକ, ତେଣୁ ସାମଗ୍ରୀର ଉତ୍ପାଦନ ମୂଲ୍ୟ ଆଧାରରେ ପାର୍ଥକ୍ୟଗତ ଶୁଳ୍କ କାହିଁକି ସେଥିରୁ ଆଦାୟ କରାଯିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ଯୁକ୍ତିକୁ ନିଶ୍ଚିତ କରିବାରେ ସହାୟକ ସଂଗ୍ରାହକ ଏବଂ ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରିବାରେ ସଂଗ୍ରାହକ କାରଣ ଦର୍ଶାଅ ବିଜ୍ଞପ୍ତିରେ ଥିବା ଯୁକ୍ତି ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ଆଦେଶ ବାତିଲ କରିଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ରାଜସ୍ୱ ଦ୍ୱାରା ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ କରାଯାଇଥିବା ଅପିଲରେ ରହିଥିବା ଆକ୍ଷେପିତ ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା ଅପିଲକୁ ଅନୁମତି ଦେଇଥିଲେ ।

କାରଣ ଦର୍ଶାଅ ବିଜ୍ଞପ୍ତିର ଅନୁଧ୍ୟାନରୁ ଜଣାପଡ଼େ ଯେ ଏଥିରେ ଏପରି କୌଣସି ଅଭିଯୋଗ ନାହିଁ ଯେ କ୍ରେତାମାନଙ୍କୁ ଦିଆଯାଉଥିବା ପାଇକାରୀ ମୂଲ୍ୟ, ବିକ୍ରୟ କରାଯିବା ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ମୂଲ୍ୟ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ମୂଲ୍ୟ ପାଇଁ ଥିଲା କିମ୍ବା ଏହା ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ମୂଲ୍ୟରେ ନଥିଲା ।କ୍ରେତାଙ୍କଠାରୁ କରଦାତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଟଙ୍କା ଫେରସ୍ତ ହୋଇଥିବାର କୌଣସି ଅଭିଯୋଗ ମଧ୍ୟ ନାହିଁ । ଏହି କାରଣଗୁଡ଼ିକର ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ ଏହା ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଯେ ସାଧାରଣ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣଯୋଗ୍ୟ ନଥିଲା । ବିକ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟର ଯଥାର୍ଥତା

ଉପରେ ସନ୍ଦେହ କରିବାର କୌଣସି ଯଥାର୍ଥ କାରଣ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଏହା ସୁରକ୍ଷିତ ଭାବେ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯାଇପାରିବ ଯେ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 4 (1)(a) ର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ସାମଗ୍ରୀଗୁଡ଼ିକ ସାଧାରଣ ମୂଲ୍ୟରେ ବିକ୍ରି ହୋଇଥିଲା । ଆମ ମତରେ, *ଭାରତ ସଂଘ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ବନାମ ବମ୍ବେ ଟାୟାର ଇଣ୍ଟରନ୍ୟାସନାଲ ଲିମିଟେଡ୍ ଇତ୍ୟାଦି,* (1983) 14 ଇ.ଏଲ୍.ଟି. 1896 ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ରାୟ ଅନୁସରଣରେ ପାଇକାରୀ ମୂଲ୍ୟକୁ ସଠିକ୍ ମୂଲ୍ୟ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରିବାରେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଠିକ୍ ଅଟନ୍ତି । ଆମର ମତ ହେଉଛି ଯେ ଅଧିନିୟମର ଧାରା (4) ର ଉପଧାରା (1) ର ଖଣ୍ଡ (b) ଏହି ମାମଲାର ତଥ୍ୟ ଉପରେ ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କ ଆକଳନ ପାଇଁ ସାମଗ୍ରୀର ସାଧାରଣ ମୂଲ୍ୟର ନିକଟତମ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣଯୋଗ୍ୟ ସମତୁଲ୍ୟ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବାକୁ ଆକର୍ଷିତ ହେବ ନାହିଁ । ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ଆଦେଶ ବାତିଲ କରିବାରେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କର ଆଦେଶରେ ଆମେ କୌଣସି ବେଆଇନତା ପାଇନାହୁଁ । ତେଣୁ ଏହି ଅପିଲ ଖାରଜ ହୋଇଛି । କୌଣସି ଖର୍ଚ୍ଚ ନାହିଁ ।

ଆର୍.ପି. ଅପିଲ ଖାରଜ ହେଲା ।

<u>ଅସ୍ୱୀକରଣ</u>

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର:
ସୁବୋଧ ରାଉତ,
ଉପବିଭାଗ ଅଧିକାରୀ (ଅନୁବାଦ),
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।